

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés a történelem segédtudományaiba

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Művészettörténet Szak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Bevezetés a történelem segédtudományaiba				A tantárgy kódja		HLM1204			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Rüszt- Fogarasi Enikő egyetemi professzor								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve											
2.4. Tanulmányi év		I	2.5. Félév		2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	0
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	0
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					26
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					98
3.8. A félév összóraszama					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	- Minden elhangzott előadás téma szerepelhet a vizsgatételek között. - Vetítógép szükséges az előadásra, kiadott tematikus térkép elkészítése szükséges.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	1. Történelmi kutatást folytat 2. Alkalmazza a tudományos etika és integritás elveit a kutatási tevékenységek során 3. Tudományos eredményeket tesz közzé 4. Történelmet oktat
Transzverzális kompetenciák	1. Értékeli a kulturális és művészeti megnyilvánulások sokféleségét

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A történelmi kutatás számára szükséges segédtudományi ismeretek elsajátítása fontos.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• A történelmi kutatás első lépéseit adja meg ez a tantárgy, bemutatva mindazokat a segédtudományokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a történelmi forrásokat értelmezni és elemezni tudja. Úgyis lehetne fogalmazni, hogy a segédtudományok a szemüveget biztosítja a források tisztább látására. • Fontos, hogy a hallgató megtanulja, hogyan milyen segédeszközökkel tudja feloldani a középkori és kora újkori források dátumait. • Mivel csupán bevezetést adhatunk a különböző segédtudományokba ezért az is lényeges, hogy eligazítsa, a hallgatót az egyes tárgyakon belül hogyan lehet tovább lépni és milyen szakirodalmon kell elindulni a továbbiakban.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés	előadás	
2. Történelmi földrajz, történelmi ökológia	előadás, térképek	
3. Történelmi topográfia	előadás, térképek	
4. Heraldika	előadás, címerelemzés	
5. Pecséttan	előadás, pecsételelemzés	
6. Epigráfia	előadás, feliratok elemzése	
7. Paleográfia	előadás	
8. Diplomatika	előadás, szövegelemzés	
9. Kodikológia, inkunábulum	előadás, vetítés	
10. Kronológia	előadás, vetítés	
11. Numizmatika	előadás, vetítés	
12. Genealógia, archontológia, proszopográfia	előadás, vetítés	

13. Inszignológia, vexillológia, falerisztika	előadás, vetítés	
14. Metrológia	előadás, vetítés	
8.2 Feladatok	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Családfa kutatás		
Térkép készítés		
Heraldikai feladat és a hozzá kapcsolódó dolgozat		
Könyvészet 1. Bertényi Iván: <i>A történelem segédtudományai</i>, Budapest, 1998., 2004. 2. Bak Borbála: <i>Magyarország történeti topográfiája</i>, Bp. 1997. 3. E. H. Carr: <i>Mi a történelem?</i> Bp. 1995. 4. Delort Robert: <i>Introduction au sciences auxiliares de l'histoire</i>, Paris, 1969. 5. DIR. <i>Introducere</i>, vol. I-II, Bucuresti, Ed. Acad., 6. <i>L' Histoire et ses methodes</i>, Paris, 1971. 7. Kállay István: <i>A történelem segédtudományai</i>, Bp., 1986. 8. Nicolae Edroiu: <i>Introducere în științele auxiliare ale istoriei</i>, Cluj- Napoca, 1992, 2004., 9. Norma J. G. Punds: <i>Európa történeti földrajza</i>, Bp., 1997. 10. James M. Powell: <i>Medieval studies. An introduction</i>, Syracuse Univ. Press, 1992. 11. Rüs- Fogarasi Enikő: <i>Bevezetés a történelem segédtudományaiba</i>, Kolozsvár, Accent. 2002.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

• a szaknyelv ismerete • a segédtudományok módszertanának megfelelő ismerete • a kommunikációs kompetenciák fejlesztése

10. Értékelés

Tevékenységtípusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
-------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

10.4 Előadás	A bibliográfia és a megadott segédtudományok fogalmainak és módszertanának ismerete	Írásbeli vizsga	50%
	A feladatok elvégzése a segédtudományok módszertana alapján	Félévi részfeladatok	50%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
50 pont megszerzése a 100-ból			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	Nem alkalmazható
--	------------------

Kitöltés időpontja:
...

23.09.2025.

Előadás felelőse:
dr. Rüszt-Fogarasi Enikő egyetemi
professzor

Szeminárium felelőse:

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.09.31.

Intézetigazgató:
Dr. Nagy Róbert-Miklós egy. docens